

Hessing

cynisme zouden kunnen leiden. Met de hoogleraar Douwe Jan Elzinga deel ik de opvatting dat het uitgangspunt voor bestuurlijke hervorming moet zijn dat bevoegdheden – het is een geweldige open deur – horen te worden toegekend aan het niveau dat voor de uitoefening ervan het meest in aanmerking komt. Elzinga voegt daaraan toe dat er op ieder beleidsterrein niet meer dan drie bestuurslagen – Rijk, middenbestuur en lokaal bestuur – betrokken mogen zijn in de uitoefening van bevoegdheden. Voor het gemak laat Elzinga daarbij de rol van Europa even buiten beschouwing, maar in feite praat je dan eigenlijk al over vier bestuurslagen en soms over vijf. Daarom zou ik ook hier willen benadrukken dat het bij sommige beleidsterreinen ook best minder bestuurslagen mogen zijn.

De kern van de problematiek bestaat uit twee componenten. In de eerste plaats de grootstedelijke problemen rond Rotterdam, Den Haag en Amsterdam. In de tweede plaats de aanwezigheid van veel te veel hulpstructuren in de rest van Nederland. De oplossing ligt derhalve voor de hand. Hef vrijwel alle hulpstructuren op en leg deze op het niveau van de provincie en draag het gros van de bevoegdheden over aan de provincie. In mijn opvatting betekent dit ook dat de thans in ontwikkeling zijnde 25 veiligheidsregio's op het niveau van de provincie worden gebracht. Daarnaast is er alles voor te zeggen om, onder handhaving van de provincies buiten de Randstad, de bestuurlijke structuur in met name het westen van het land beter af te stemmen op de toenemende verstedelijking. Dit dient dan wel binnen de democratische kaders te gebeuren. De grootstedelijke problematiek van Rotterdam, Amsterdam en Den Haag vormt naar mijn mening voldoende rechtvaardiging voor een pleidooi voor de vorming van stadsprovincies à la de stadstaten Hamburg en Wenen. Langs de hiervóór omschreven weg kan dan een effectief en slagvaardig middenbestuur ontstaan van ongeveer 13 eenheden, waarvan de inrichting meer dan ooit aansluit bij de bestuurlijke subsidiariteit zoals Thorbecke die bedoeld heeft.

Mevrouw de voorzitter, als laatste zou ik graag iets willen zeggen over het rechtssysteem.

De **voorzitter**: Ik vraag u om tot een afronding te komen. U bent al over uw tijd heen. Bovendien hebt u aangekondigd in tweede termijn mogelijkerwijs met een motie te zullen komen, maar u hebt niet voor de tweede termijn ingetekend. U bent echt over al uw tijd heen.

De heer **Hessing** (LPF): Dan kom ik een volgende keer terug op het rechtssysteem. Ik had graag willen spreken over de fundamentele herbezinning op ons rechtsstelsel en over lekenrechtspraak. Afgelopen zondag heb ik van de minister begrepen dat hij daar heel serieus over gaat nadenken, dus ik bewaar dit gedeelte van mijn betoog voor een volgende keer.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 14.33 uur tot 15.45 uur geschorst.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het **wetsvoorstel Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in verband met de afschaffing van de verplichte bundeling en integratie van gemeenschappelijke regelingen in samenwerkingsgebieden en daarmee samenhangende wijzigingen (27008) en het wetsvoorstel Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en enkele andere wetten met het oog op de instelling van Wgr-plusregio's (Wijzigingswet Wgr-plus) (29532).**

(Zie vergadering van 15 november 2005.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

Mevrouw **Meindertsma** (PvdA): Voorzitter. De PvdA-fractie is het eens met de Raad van State dat er bij deze wetswijziging eigenlijk niet meer kan worden gesproken van een hulpstructuur. Daarom moet heel snel de afweging worden gemaakt om te komen tot een bestuurlijke structuur met democratische verantwoording en legitimatie in de grootstedelijke regio's. Dat zou op zichzelf genomen voldoende reden zijn om tegen dit wetsvoorstel te stemmen. De PvdA-fractie heeft in haar belangenafweging echter ook uitdrukkelijk meegewogen dat de noodzaak groter is dan ooit om in de grootstedelijke regio's de gemeenten tot niet-vrijblijvende samenwerking te verplichten, en daar horen bevoegdheden bij.

Wij houden de minister aan de volgende toezeggingen:

- het debat over het middenbestuur zal nog in 2006 in beide Kamers der Staten-Generaal plaatsvinden;
- de evaluatiebepalingen rond deze wet, in elk geval de bepalingen betreffende de democratische legitimatie en het probleemoplossend vermogen, zullen ook in deze Kamer aan de orde worden gesteld;
- met nadruk zullen de gemeenteraden erop gewezen worden dat zij hun democratische controletaak ten opzichte van de samenwerkingsorganen daadwerkelijk moeten oppakken, ook naar de burgers toe.

De PvdA-fractie zal, weliswaar met enigszins bezwaard gemoed, vóór dit wetsvoorstel stemmen en op ieder moment dat daarvoor de gelegenheid bestaat, de gewenste tijdelijkheid en de noodzaak tot democratische legitimatie van deze Wgr-plusregio's opnieuw aan de orde stellen, dat wil zeggen zowel bij de doorwerking van deze wet in de sectorwetten als bij de bespreking van de notitie over het middenbestuur en de evaluatiebepalingen van deze wet.

De heer **Van den Oosten** (VVD): Voorzitter. De VVD-fractie is verheugd over de toezeggingen van de minister, gedaan tijdens de behandeling van dit wetsvoorstel op 15 november jongstleden, dat hij binnen een jaar komt met voorstellen voor de inrichting van het middenbestuur, waarbij er al in het voorjaar van 2007 een nieuwe situatie ontstaat, en dat de nieuwe Wgr-plusregio's met hun 6 miljoen inwoners en 108 gemeenten daarin volledig meedoen.

Van den Oosten

Wij constateren derhalve dat daarmee materieel de Wgr-plus als tijdelijk beschouwd dient te worden. Hiermee kan dus ook het ontbreken van voldoende democratische legitimatie als tijdelijk worden gezien. Voorts constateren wij dat de minister de procedure voor de zogenaamd uittredingsregeling zodanig zal inrichten dat deze een reële kans biedt op het leveren van regionaal maatwerk.

Met inachtneming van deze twee belangrijke toezeggingen kunnen wij dit wetsvoorstel aanvaarden.

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter. De Wgr-plus is formeel niet, maar materieel wel een tijdelijke wet. De minister komt binnen een jaar met een doortimmerde visie op het provinciale en gemeentelijke bestuur. Wij verwachten dat de plusregio's daar in deze vorm geen onderdeel van zullen uitmaken. De plusregio's zijn ondoordacht, inefficiënt en ondemocratisch, en zij wringen met de Grondwet. De Wgr-plus is weliswaar een tijdelijke, maar daarmee niet een minder slechte wet. Het wetsvoorstel zal dan ook niet onze goedkeuring krijgen.

De heer **Platvoet** (GroenLinks): Voorzitter. Het grootste probleem dat de fractie van GroenLinks heeft met het wetsvoorstel dat de Wgr-regio's een nieuw wettelijk kader geeft is dat de Wgr-plusgebieden reële bevoegdheden krijgen zonder dat daar directe democratische legitimatie via een direct gekozen bestuur tegenover staat. Voor ons is dat verreweg de belangrijkste reden om tegen dit wetsvoorstel te zijn, temeer daar de minister in het debat wel wat heeft bewogen in de richting van de meerderheid van de Kamer – en dat is al heel wat – maar toch nog net te weinig, omdat hij weigerde te erkennen, anders dan de VVD-woordvoerder stelde, dat deze wet van tijdelijke aard zal zijn. Wij zouden dat pas volgend jaar kunnen beoordelen, maar wij vinden dat er van te weinig beweging sprake is. Daarom zullen wij tegen dit wetsvoorstel stemmen.

De heer **Holdijk** (SGP): Voorzitter. Zoals onze fracties vorige week al te kennen hebben gegeven, zullen wij voor wetsvoorstel 27008 stemmen. Wat betreft wetsvoorstel 29532, de Wgr-plus, heeft de minister zich niet willen binden aan een geldigheidsduur. Zou hij dit wel hebben gedaan, dan zou ons dat mogelijkterwijls over enkele inhoudelijke bezwaren heen geholpen hebben. Nu dit niet het geval is, zullen wij geen steun verlenen aan dit wetsvoorstel.

De heer **Engels** (D66): Voorzitter. Inpassing van dit wetsvoorstel in de bestuurlijke hoofdstructuur is problematisch uit oogpunt van democratie, integraliteit en slagvaardigheid. In de huidige bestuurlijke configuratie is de constructie van de plusregio weliswaar een onvolmaakte, maar op dit moment eigenlijk de enige figuur om een verbetering in het grootstedelijke bestuur tot stand te brengen. Gelet op het debat dat in 2006 zal starten op basis van een door de minister toegezegde

notitie over de toekomst van het middenbestuur mag worden aangenomen dat dit wetsvoorstel in feitelijke zin geen eeuwigheidswaarde zal kennen. Aangezien deze aannahme past in de opvatting van D66 dat de plusregio niet het eindbeeld van grootstedelijk bestuur kan zijn, kan mijn fractie met dit voorstel instemmen.

De heer **Ten Hoeve** (OSF): Voorzitter. Het is duidelijk dat wij niet erg enthousiast zijn over de Wgr-plus. Het zou zo moeten zijn dat de normale overheidstaken kunnen worden uitgevoerd binnen de normale overheidsstructuur. Wij hopen dat die situatie kan worden bereikt. Zolang die situatie niet is bereikt, hetgeen met de grootstedelijke problematiek nu duidelijk het geval is, moet hierin worden voorzien. Dit is een pragmatische overweging die mij ertoe brengt om vóór te stemmen.

In stemming komt het wetsvoorstel 27008.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en GroenLinks tegen dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel 29532.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de ChristenUnie en de SGP tegen dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van:

- **de algemene politieke beschouwingen inzake het in 2006 te voeren beleid.**

De beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**: Door mij zijn schriftelijke antwoorden ontvangen van de minister-president.

Deze antwoorden zullen worden opgenomen in een bijvoegsel bij de Handelingen van deze vergadering.

(Het bijvoegsel is opgenomen aan het eind van deze editie)¹

Minister **Balkenende**: Voorzitter. Ik zeg de fractievoorzitters dank voor hun inbreng in eerste termijn. Tegen het einde van het jaar kijken mensen terug op wat er gebeurde en vooruit op wat hen te wachten staat. Wij hebben politiek en maatschappelijk weer veel meegeemaakt het afgelopen jaar, maar eigenlijk zijn wij op 11 september 2001 de volstreekte rust in onze samenleving kwijtgeraakt. De gebeurtenissen van 2002 in eigen land en economische hapering hebben dat gevoel nog versterkt. Zekerheden zijn verdwenen en meerdere sprekers hebben daar ook op gewezen. Het is inderdaad in een werkelijkheid vol onzekerheid geweest dat het kabinet de nodige ingrijpende veranderingen heeft doorgevoerd. Diverse majeure operaties krijgen volgend